

בג"ץ 1892/14

לפני: כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט א' שהם

העותרים: 1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. המרכז האקדמי למשפט ולעסקים
3. רופאים לזכויות אדם

נ ג ד

המשיבים: 1. השר לביטחון פנים
2. נציב בתי הסוהר
3. שרת המשפטים

בקשה מטעם המשיבים לשינוי מועד קיום פסק דין מיום 13.6.2017

תאריך הישיבה: ג' בניסן התשע"ח (19.03.18)

מזכירת הרכב: לטם זגגי
קלדנית: ענת

בשם העותרים: עו"ד עודד פלר; עו"ד אן סוצ'יו; עו"ד סיגל שהב

בשם המשיבים: עו"ד רן רוזנברג

פרוטוקול

1

2

3 עו"ד רוזנברג: כבודכם, בפתח הבקשה ברור לכל אחד מהעוסקים במלאכה שזו בקשה חריגה
4 בתזמונה, בהיקפה, במהות לא מדובר במצב כעניין שבשגרה שמוגשות בקשות מין הסוג הזה.
5 ביהמ"ש הציב מראה בפני הממשלה. על אף ההליך לגופו הממשלה עשתה מאמצים להביא תוכנית
6 שתקל את המצב בכל הקשור למונחים של פסק הדין, אלא תוך כדי ניהול התיק היו מגבלות.
7 שוב, עם מתן פסק הדין ביהמ"ש הציב מראה והממשלה נכנסה להליך מעשי, ביצועי. אני אומר
8 את הדברים בלי גרם של ציניות. הממשלה עשתה מאמצים כדי למצוא פתרונות.
9 תוך כדי ההליך התבררה תמונה. ישנו אילוץ וכל מה שקשור להכרעה בעניין האסירים לקבל
10 החלטה כדי לקיים את פסק הדין כלשונו על מועדיו המדויקים שעוסק בשלוש מטר מרובע. מועד
11 קונקרטי של תשעה חודשים ממועד פסק הדין. כדי לקיים את פסק הדין המדינה אמורה להורות
12 על שחרור אסירים. תחת האילוץ הזה הממשלה נכנסה לעבודת מטה, כל אחד במשרדו. זה לא
13 טריוויאלי שהממשלה מתכנסת כדי לקבל החלטה בסדר גודל בינלאומי.

1 שאני אומר בינוי זה לא רק מטר מרובע אלא מדובר גם בסטנדרטים . בסופו של דבר מדובר גם
 2 בקידום חקיקה שלא נעשה בקצב המדובר אלמלא פסק הדין. בין אם מדובר בשחרור ממעצר,
 3 בין אם מדובר בעבודות שירות ובין אם מדובר בהקמה מהירה של בתי משפט קהילתיים. גם
 4 דרושים משאבי תקציב כדי לחולל שינוי, כדי לאפשר יישום של דו"ח ועדת דורנר.
 5 בפני כבודכם לא נמצאים הרבה אנשים שמברכים במהות על החלטת הממשלה שמקדמת כאן.
 6 על המועדים כמובן חלוקים, אבל בקונספציה של תנאי שחרור בלי טיפול שורשי בבעיה שהובילה
 7 לצפיפות בבתי הכלא הם לא חלוקים. ישנה מחלוקת על לוחות הזמנים.

8
 9 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : מה אדוני אומר על החובה לקיים פסקי דין?
 10

11 עו"ד רוזנברג : בשלב שבו משרדי הממשלה הבינו שממוש צו מוחלט מחייב שחרור, היתה דילמה.
 12 הדברים כתובים בצורה מפורשת. אולי אם בכך כבודכם יוכלו להאיר את עינינו כמובן אבל זאת
 13 נקודת המוצא של עבודת המטה.

14
 15 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : מדוע לקח לכם תשעה חודשים להגיש את הבקשה?
 16

17 עו"ד רוזנברג : דיני התקציב לקח זמן, אולי בנקודה הזו שגינו.
 18 החלטת הממשלה מושתת על שתי רגליים, רגל אחת מדברת על בינוי של 4500 מקומות חדשים
 19 בסופו של דבר מדובר על בנייה של 4000 מבנים.

20
 21 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : שוב, ביקשתי מכם להתייחס לגבי תא של שלושה מטר. מה
 22 עמדתכם?
 23

24 עו"ד רוזנברג : האוכלוסייה ששוהים בתא מתחת לשלושה מטר מרובע עיקרם אסירים ביטחוניים
 25 .
 26 שליש מהאסירים במדינת ישראל הם אסירים ביטחוניים. אבל מי שהמצב הוא אקוטי ברמה של
 27 שתיים נקודה שלושה מטר הם האסירים הביטחוניים.

28
 29 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : על תטילו את זה על האסירים הביטחוניים. אתם גם לא אחראים
 30 לנתונים שאתם עושים כנראה, מפנה להודעה השנייה של אדוני ששם אתם אומרים שחסרים 3000
 31 מקומות, זה מאוד סותר.

32
 33 עו"ד רוזנברג : ביחס לאסירים הביטחוניים הפתרון היה כדי לעמוד בלוחות הזמנים, – שחרור.
 34

35 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : אני חייב לומר, בשעתו שהיתה התנקות היה נציב גנות ושם היתה
 36 סברה שיהיו אלפי עצורים ואסירים, ואז תוך שלושה חודשים הוא התארגן לעשות שינוע
 37 והתארגנו עם קרוואנים. לשנע כך שתהיה כליאה לאלפי אסירים. שוב צריך רק לפתוח את
 38 הארכיב ולהסתכל. יש אנשים בבתי הכלא שמתחת לסטנדרט או למעלה מהסטנדרט שהם כלואים

על עבירות נקרא לזה לא כל כך חמורות אז אפשר לשנע אותם למתקנים אחרים, ואת האסירים
הביטחוניים לרווח מעט כדי שיעלו לסטנדרט.

עו"ד רוזנברג :

כבודם, אני מדבר כרגע על האסירים הביטחוניים ואני לא מדבר עליהם כלכאורה.

כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : ל-3000 האסירים האלה הייתם צריכים למצוא פתרון, אדוני
יראה מה שהוא כתב.

רק בימים האלה פיניתם את חולות, יש מתקן כליאה שפניתם אותו. מה הקיבולת של קציעות?

עו"ד רוזנברג : 3300 איש.

כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : אדוני, פסק דין זו לא המלצה. כרגע יש פסק דין ואתם גם כותבים
שאם לא תיענה הבקשה אתם תיערכו. במישור הזה מה יקרה שלא תיענו?

עו"ד רוזנברג :

לגבי חולות כרגע, כפי שהיה בפסקי הדין שעסקו בנושא באותו מועד בפסק הדין הנוכחי, תוכנית
המתאר הארצי מייעד את המקום כמקום פיתוח. המתקן כפי שהוא לא ישמש תכלית טוב על פי
תוכנית המתאר שלו.

כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : אדוני אומר שאם לא ניענה לבקשה תתכנס הממשלה. יש מתקן
שיש לו קיבולת של 3300 איש.

עו"ד רוזנברג :

בגלל שזה מרכז שהייה הם בנויים בנוסח אזרחי לחלוטין. יהיה צורך לעשות הסבה.

כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : כפי שאמרתי יש הרבה אנשים שנמצאים בכלא שהם נמצאים
מתחת לסטנדרט כאשר אפשר לשכנע אותם לתקופה מסוימת לשם כדי לעמוד בסטנדרט.
הייתם מוכנים לשים במתקן חולות אנשים שלא פשעו ולא חטאו כפי שאדוני אמר?

עו"ד רוזנברג :

ברור שהמתקן לא יכול להוות אכסניה לדבר. חולות הוא לא מקום שמוקף בחומות.

כבוד השופט א' שהם : אנו לא בכדי באנו ואמרנו שאנו רוצים לפצל את הדיון לנושא השלושה
מטר ודיון בנפרד בנושא האחר. זה שאתם מבקשים אורכה זה לא פותר את הבעיה. יש פסק דין
של בימ"ש. לכן העלינו רעיונות שאתם הייתם צריכים לחשוב עליהן. אתם הייתם צריכים לבוא
עם פתרון לגבי השלושה מטר. כדי לעמוד בפסק הדין לגבי השלושה מטר, אני מניח שהיינו באים
והולכים לקראתכם. אבל אתם לא עושים דירוג ולא מציבים תמונה.

1 היום בבוקר הודיעו מגורמי הצבא שלקראת יום העצמאות השבעים הם יבצעו שחרורים מקדמיים
 2 לאסירים שהורשעו בעבירות יותר קלות, וזה רעיון שגם אתם צריכים לקחת בחשבון.
 3 אני זוכר שביום העצמאות החמישים שוחררו אסירים.
 4 ביום העצמאות השבעים אפשר לנסות להשיג איזשהו פתרון נוסף לגבי מה שנאמר כאן בכך
 5 שישחררו אסירים.

6 אני חושב שזה במידה רבה מאוד קשה לקבל בדרך שאתם מציבים את הדברים, לפחות לגבי
 7 השלושה מטר.

8
 9 כבוד השופט נ' הנדל: מה הבשורה שלכם? מה העמדה שלך לגבי השלושה מטר?

10
 11 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר: מתי תעמדו בפסק הדין לגבי השלושה מטר?

12
 13 עו"ד רוזנברג: התשובות יותר מורכבות. אני חושב שבהחלטת הממשלה יש בה דברים ברורים
 14 ומפורטים גם לגבי לוחות הזמנים.

15
 16 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר: את כל הטענות שאדוני טען עכשיו הוא טען לפני פסק הדין ואז
 17 פסק הדין לא קיבל את הטענות האלה. אנו לא נמצאים במצב שאנו צריכים להמליץ לכם
 18 המלצות, שואל חברי מתי תעמדו בסטנדרט של השלושה מטר?

19
 20 עו"ד רוזנברג:

21 כבודכם, אשקף רגע ברשותכם את הקושי הרמטי להגיע למועד של השלושה מטר. הדברים
 22 היחידים שמאפשרים לגבי מועד איקס לגבי שלושה מטר, או שחרור, כאשר מוציאים אדם
 23 מהחדר או שאני בונה משהו זמני.

24
 25 כבוד השופט נ' הנדל: האם יש לכם פתרון או לא?

26
 27 עו"ד רוזנברג: יש הכפלה של שחרור מנהלי. זה כ-400 מקומות בשנה.

28
 29 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר: זה לא יעזור, אנו בטקט הראשון שמילא לא עמדתם בו, אנו רוצים
 30 לדעת איך ומתי תגיעו לזה?

31
 32 עו"ד רוזנברג: זה כולל גם שיפוץ והתאמה של 380 מקומות עד שנת 2019, כדי להקטין את זרם
 33 הנכנסים וזה נותן מענה של כ-1800 מקומות תוך שנה. זו התשובה.

34
 35 כבוד השופט נ' הנדל: נניח שאתם אומר 1800 מתוך 3000. מה עם 1200 נוספים?

36
 37 עו"ד רוזנברג:

1 יש שילוב של הדברים. ניסיתי להסביר מדוע יש לי קושי להביא גורם מטעם המדינה שיצהיר מול
2 מטר מסוים.

3

4 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר: אם הבקשה שלכם לא תיענה אז תיערכו לביצוע פסק הדין, עם
5 כל הזכויות ועם כל המטלות.

6

7 כבוד השופט נ' הנדל: מתי תעשה את ה-3000?

8

9 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר: אנו נמצאים במרס 2018.

10

11 עו"ד רוזנברג: בפסק הדין ביהמ"ש מנה מספר חלופות. יש קושי בשים לב ביחס לאוכלוסייה
12 מסוימת ליישם את החלופות. לכל הקשור לעמדת הממשלה כולל שחרור ביחס לאוכלוסייה של
13 אסירים ביטחוניים שזו אוכלוסייה אקוטית.

14

15 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר: אנו מדברים על כך שלכל אסיר יהיה לו מרחב מחייה של 3 מטר
16 מרובע. זה לא יעזור. לא דיברנו על אסירים ביטחוניים כאלה. אין כמעט מדינה בעולם שיש בה
17 פחות משלושה מטר. אנו בתחתית, בתחתית הרשימה.

18

19 כבוד השופט נ' הנדל: אתם גם צריכים לשאוף לפתרון משולב. צריכים לבדוק את כל האפשרויות.

20

21 עו"ד סוצ'יו:

22 מפנה לציטוט שהם אומרים שהם לא יכולים וזה מה שקורה כאן, אין מדינה כפי שאמרתם בעולם
23 המודרני שנמצאת במצב הזה כמו בישראל. ארבעים אחוז מהאסירים נמצאים בסטנדרט נמוך
24 משלושה מטרים. המדינה מבקשת אורכה של עשר שנים ובכך היא ממשיכה להפר את החוק. לגבי
25 מה שאפשר לעשות, קודם כל חשוב לומר משהו על הטעון היחיד שבעצם המדינה הביעה את חוסר
26 היכולת שלה לתת פתרונות. או עשר שנים או שחרור של אסירים מסוכנים, הטענה הזו הועלתה
27 עשר פעמים במסמכי המדינה. חשוב לזכור שבכל שנה משחררים 7000 אסירים שמסיימים לרצות
28 את תקופת המאסר שלהם. ז"א לא מדובר על שחרור המוני של אסירים שהיו צריכים לשבת
29 עשרים שנה, רוב האסירים גם משתחררים ללא שזכו לשיקום ומעטים מאלה שיש להם מאסר
30 קצר זוכים לשיקום.

31 לגבי מה אפשר לעשות – כמו שהצגנו במהלך הדיונים, הפחתת המאסרים זה מצב של מדיניות.

32 אפילו לא בחקיקה. מעצר בית, איזוק אלקטרוני, 400 אסירים עם איזוק אלקטרוני לא מאוישים
33 היום.

34 היום רק עשרים אחוז משוחררים שחרור מוקדם. אפשר להגדיל את משך השחרור. גם השחרור
35 המנהלי שהמדינה מבקשת להציע, ניתן לחשוב על שילוש תקופת הקיצור. כמובן יש תמיד בידי
36 המדינה אפשרות לעכב ביצוע של מעצרים בהסכמה לפי חוק העונשין. במקרה דרמטי גם את זה
37 אפשר לשקול. אפשר לעכב כניסה של אנשים שביצעו עבירות קלות.

38 עצם המאסר נבחנת לא רק בהחלטה של שהייה אלא באופן שמשללת החירות.

1
2 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : אדוני, בארצות הברית לא עמדו בפסק הדין. מונה כונס נכסים
3 לבצע את פסק הדין, זה דבר אחד. דבר שני, לגבי זכות לחירות שוחררו אנשים. לגבי השחרור לא
4 שם הסעד.

5 אנו נמצאים בעולם מוזר, גם הפרקליטות צריכה להירתם לעניין, שיש המלצה לעבודות שירות
6 כנגד מאסר, אז הפרקליטות בתיקים בודדים עומדת במלוא התוקף על כך שלא יהיו עבודות
7 שירות.

8 אני פשוט אומר לאדוני מהניסיון בארצות הברית. פחות משלושה מטר זה אכזרי.
9 שוב, באירופה בתחילה לא ביצעו ואחרי זה ביצעו את פסק הדין. צריכים לעשות הטבות, זה לא
10 רק שלא עשו את פסק הדין.

11 נושא השירותים שלא מוסדרים, מה שאנו מצפים, קודם כל ברור שצריכים לעמוד בסטנדרט של
12 השלושה מטר.

13 כרגע אתם תעשו שיעורי בית, תחזרו אלינו בתשובה מתי אתם תעמדו בטקט הראשון. אנו לא
14 ניתן הארכה מיידית. מועד ועם תוכנית מתי תגיעו לסטנדרט ושיפורים לגבי המצב. למשל
15 שירותים.

16 בארצות הברית מינו כונס שיבצע ובמקביל לזה גם שחררו אנשים כמו שאדוני אמר שצריכים
17 לפנות.

18 אז לגבי השחרור אנו לא לוקחים על עצמנו.

19 אבל למנות משהו.

20
21 עו"ד רוזנברג : כפי שאמרתי אם בהיבט הזה שגינו.

22
23 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : זה לא ששגינו, אנו לא בהליך של ביזיון.

24
25 עו"ד רוזנברג : בהחלט אין ציפייה ריאלית, ובגלל גרם של ציניות ונאיביות כל הרשויות צריכות
26 להירתם פה ואנו נעדכן את ביהמ"ש על פי זמן שביהמ"ש ימצא לנכון.

27
28 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : אומר לאדוני מה אני מציע, תוך שבוע ימים אתם תגישו לנו
29 תוכנית שתראה לנו כיצד אתם מגיעים לסטנדרט של השלושה מטר. איך אתם מגיעים לסטנדרט
30 של השלושה מטר, תבדקו את הרעיון של חולות, תבדקו חקיקה, כיצד אתם מגיעים לשיפורים
31 ותגישו לנו תוך שבוע ימים את התיק של ניצב גנות לגבי ההתנתקות.

32 אחרי שנגמור את נושא השלושה מטר אז אנו נתייחס אח"כ נעשה דיון נפרד על ה-4 וחצי מטר.

33
34 עו"ד רוזנברג : נמצא כאן גונדר מלכה.

35
36 גונדר אילן מלכה : לפני שנתיים הגעתי לשב"ס מהצבא, הייתי מפקד גבעתי. נשמע כאן כאילו לא
37 נעשה דבר במשך החודשים. מרגע שקיבלנו את פסק הדין, צריך ללמוד אותו ולקיים סוג של
38 חשיבה לגבי התוכנית הטובה ביותר, גם לגבי לוחות הזמנים, הועלו רעיונות. אנו לא יודעים באם

1 יחזרו למתקן חולות. אני בטוח ומשוכנע שביהמ"ש לא רוצה לראות 2000 אסירים שיורדים
2 לקציעות.

3
4
5 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : אנו רוצים שפסק הדין שהוצאנו יבוצע. אתם הצהרתם בעצמכם.
6 אנו ניתן לכם עד 27 לחודש, להגיש תוכנית מסודרת עם לוחות זמנים ועם פתרונות קודם כל
7 להגיע לסטנדרט הראשון. אח"כ נדון בסטנדרט השני.

8
9 גונדר אילן מלכה : התוכנית להגיע לשלושה מטר מרובע, מדובר באסירים כולל 328 מקומות
10 חדשים שהתחלנו לעבוד, כלומר בסיום 2019 אנו נעמוד בסטנדרט של השלושה מטר.

11
12 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : אדוני, במה שהגשתם עד לרגע הזה לא הגשתם את זה.

13
14 כבוד השופט א' שהם : אמרתם שזה מותנה בחקיקה, אתם יכולים לגרום למשהו שזה יתבצע בלוח
15 הזמנים ? זו בעיה.

16
17 כבוד השופט נ' הנדל : ישנה אפשרות לומר שתוך שלושה חודשים למצוא פתרון לשלוש מאות. זה
18 עניין שצריך לעקוב אחר זה.

19
20 עו"ד רוזנברג : הרבה מהפתרונות , יש בפתח הבקשה, גם 328 מקומות , גם לגבי אחת החלופות
21 שמדובר שזה באמת מחייב חקיקה.

22
23 כבוד המשנה לנשיאה ח' מלצר : תצאו מנקודת הנחה שחקיקה לא תתקבל. אתם צריכים לעמוד
24 בלוח הזמנים בלי חקיקה.

25
26 עו"ד רוזנברג : לגבי התקופה עד שאנו מגיעים את התגובה, לעניין תקופת הביניים אנו כבר היום
27 אחרי המועד האחרון באי קיום. כבודכם אומרים שלא מאריכים את התקופה.

28
29 ניתנה החלטה

30
31 קלדנית : ענת

32